

GENEZA
I WOJNY ŚWIATOWEJ

ELŻBIETA
PAPROCKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej w zakresie rozszerzonym

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Jadwiga Iwanowska
Jan Bielecki
Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat:

Geneza I wojny światowej

Klasa/czas trwania:

III/90 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje przyczyny wybuchu I wojny światowej;
- ustala hierarchię ważności przyczyn;
- doskonalą umiejętności pracy w grupie.

Metody/techniki/formy pracy:

- poker kryterialny.

Środki dydaktyczne:

- wykład;
- podręcznik;
- źródła;
- plansze oraz karty do gry w pokera kryterialnego.

Opis przebiegu lekcji:

1. Nauczyciel przedstawia temat lekcji oraz jej cele, czyli odpowiedź na pytanie: jakie były przyczyny wybuchu I wojny światowej.
2. Następnie przy pomocy rozmowy kierowanej przypomina skutki zjednoczenia Niemiec. W tym celu zadaje pytanie: Jakie znaczenie dla układu sił w Europie miało zjednoczenie Niemiec?
3. Przechodzi do kształtowania się bloków polityczno-militarnych, rozpoczynając od zbliżenia niemiecko-austriackiego. Omawia kształtowanie się trójprzymierza.
4. Uczniowie czytają tekst źródłowy dotyczący zaniepokojenia Wielkiej Brytanii polityką Niemiec oraz analizują źródło z arkusza i wykonują zadanie 17.1.: https://cke.gov.pl/images/_EGZAMIN_MATURALNY_OD_2015/egzamin_probny_2015/historia_pr/AIHistoria_PR_arkusz.pdf.
5. Nauczyciel przechodzi do omówienia kształtowania się trójporozumienia (entente cordiale) i podaje motywy podjęcia współpracy przez Francję, Rosję, Wielką Brytanię. Uczniowie zapoznają się z fragmentem podręcznika dotyczącym kotła bałkańskiego i omawiają interesy mocarstw w tym regionie oraz konflikty.
6. Następnie nauczyciel omawia konflikty o kolonie, wyścig zbrojeń, wzrost nastrojów nacjonalistycznych i przechodzi do bezpośredniej przyczyny wojny – zamachu w Sarajewie i omawia jego okoliczności oraz konsekwencje.

7. Nauczyciel dzieli klasę na grupy (4-5 osób) oraz informuje uczniów, że ich zadaniem będzie ustalenie wagi przyczyn wybuchu I wojny za pomocą pokera kryterialnego. Każda grupa otrzymuje komplet 15 kart z przyczynami oraz planszę do gry narysowaną na dużym arkuszu papieru. W centrum powinny być hasła uznane za najistotniejsze, w drugim polu – argumenty mniej ważne, a w zewnętrznej części planszy – hasła o najmniejszym znaczeniu. Liczba kart, które można położyć na wyznaczonych obszarach jest zapisana na planszy. Uczniowie kładą kolejno karty w wybranych miejscach planszy. W przypadku braku wolnego miejsca na danym polu uczestnicy mogą negocjować umieszczenie tam swojej karty. Jeśli pozostali gracze wyrażą zgodę, położona wcześniej karta wraca do właściciela. Wygrywa osoba, która najszybciej pozbędzie się kart. Na końcu lekcji grupy porównują swoje rozwiązania.

Komentarz metodyczny

Poker kryterialny jest metodą, która pozwala na hierarchizowanie ważności wydarzeń. Kryteria ustala grupa, jest to więc okazja do ćwiczenia kompetencji kluczowych – komunikacji oraz kompetencji społecznych.

Przykładowe karty do pokera kryterialnego. Geneza I wojny światowej

Aneksja Bośni i Hercegowiny	Konflikty o kolonie	Wyścig zbrojeń
Zabójstwo arcyksięcia Franciszka Ferdynanda	Wspieranie Serbii przez Rosję	Wzrost nastrojów nacjonalistycznych
Rosnące wpływy Niemiec w Turcji	Dążenie Niemiec do uzyskania statusu mocarstwa	Powstanie trójprzymierza
Rosnące zadłużenie państw wywołane wydatkami na zbrojenia	Wojny bałkańskie	Konflikt francusko-niemiecki
Zaniepokojenie Wielkiej Brytanii polityką Niemiec	Powstanie trójporozumienia	Walka o rynki zbytu dla rozrastającego się przemysłu

Plansza w układzie 3 w centrum, 5 – drugi plan, 7 – trzeci plan.

Dla zainteresowanych:

<https://histmag.org/I-wojna-swiatowa-w-Histmag.org-9783>.